

ANGIOLINA SANTOCONO

și Muzeul Grădinii Botanice „Dimitrie Brândză”
a Universității din București

Planșele botanice reprezentate în această carte au fost preluate din Arhiva Grădinii Botanice „Dimitrie Brândză” a Universității din București și sunt semnate de Angiolina Santocono, artistă plastică, angajată a Grădinii Botanice ca ilustrator și conservator de muzeu în perioada anilor 1960.

Angiolina Santocono s-a născut la Port Said, în Egiptul anului 1889. Fiica Coradinei Vitta și a lui Gaetano Santocono, pictor și fiu de pictor din Catania, Sicilia, artista se trăgea din neamul unui toboșar al generalului Giuseppe Garibaldi, fondatorul Italiei moderne. În 1896, când Angiolina avea numai șapte ani, tatăl ei a fost solicitat de către Luigi Cazzavillan, ziarist român de origine italiană și fondatorul ziarului *Universul*, pentru o colaborare care viza executarea picturilor din incinta Teatrului Național din București. În curând, toată familia s-a mutat în tânăru regat România. În anii următori, Angiolina, împreună cu sora sa Rozalia, a învățat de la tatăl său secretele meseriei de pictor, dovedind un talent excepțional și o pasiune pentru tehnica acuarelei. La 17 ani, s-a căsătorit cu Ferdinand Peter, sculptor austriac. Cei doi s-au mutat la Giurgiu și aici li s-au născut cele două fiice, Maria și Lucia. În 1909, rămasă singură la numai 20 de ani, Angiolina a plecat din oraș și s-a instalat la București, onorând, în anii următori, diferite comenzi de grafică și artă decorativă, întreținându-și, astfel, familia.

A urmat cel de-al Doilea Război Mondial cu toate greutățile aduse de lipsurile vremii, dar Angiolina le-a făcut față continuându-și lucrările artistice. În 1948, a fost admisă, pe baza lucrărilor sale, în Uniunea Artiștilor Plastici primind, oficial, titlul de pictor. În perioada comunistă, din cauza unei lucrări semnate de artistă și găsite la Palatul Peleş, a fost catalogată drept pictoriță regalistă și tratată cu multă condescendență de către autorități, retrăgându-i-se titlul de pictor, care a fost înlocuit cu acela de artizan. Totuși, Angiolina și-a continuat drumul în artă, deschizând peste 40 de expoziții personale. Temele sale preferate erau natura statică și peisajele, fiind în mod deosebit atrasă de lumea vegetală.

Destinul ei s-a schimbat la începutul anilor 1960, când l-a întâlnit pe profesorul Ion Tarnavski, directorul de atunci al Grădinii Botanice. În anii 1950, situația Grădinii fusese una dificilă. Aceasta a trebuit refăcută după ani de bombardamente și pierderi, printre spațiile afectate numărându-se Institutul Botanic, distrus în 1944. În 1961, Ion Tarnavski a amenajat un nou Muzeu Botanic, cu o abordare multidisciplinară, atrăgând numeroși specialiști, dar și un număr de artiști. Printre ei s-a numărat și Angiolina Santocono, aflată deja la vârsta de 72 de ani. Din acel moment, arta sa a căpătat o dimensiune științifică, căci sub îndrumarea biologilor a început să illustreze caracterele botanice după care plantele puteau fi identificate: secțiuni ale tulpinii și inflorescenței, rădăcini, fructe și semințe.

Angiolina lucra de acasă sau în mijlocul naturii, venind la Grădină doar din când în când cu mapa cu lucrări realizate. Vara, ea își lua materialele de lucru, acuarelele, pensulele și blocurile de desen și pornea la drum, adesea revenind abia odată cu sosirea toamnei. În munți, grănicerii o cunoșteau foarte bine căci, ca să picteze ce i se părea mai frumos, trecea adesea granița de câteva ori pe zi. Având o fire blândă și binevoitoare, Angiolina s-a împrietenit cu aceștia,

împărțind deseori cu ei pachetele de mâncare. Astfel, a ilustrat câteva mii de reprezentări ale plantelor spontane din flora României, dar și algele Mării Negre, mușchi și licheni, ferigi și, mai cu seamă, ciuperci care o atrăgeau prin formă și culoare. A desenat plantele izolate sau în mediul lor natural, realizând uneori compoziții artistice complexe.

Lucrările sale, alături de exemplare vegetale vii sau conservate, au făcut subiectul unei ample expoziții permanente deschise în 1964, într-unul dintre imobilele care făceau parte din complexul Grădinii. Treisprezece ani mai târziu, în urma cutremurului din 1977, clădirea a fost puternic afectată, iar recuperarea exponatelor s-a făcut cu mari pierderi. Anul următor, muzeul a fost reconstituit, iar expoziția permanentă redeschisă, după ce a fost reamenajată, concepându-se fiecare sală ca un biotop și îmbogățindu-se cu noi exponate și ilustrații. În anii următori, urmașii Angiolinei Santocono au donat Muzeului Grădinii Botanice peste 1 200 de lucrări din colecția proprie specificând: „pentru a fi expuse la Muzeul Grădinii Botanice din București, ca material instructiv educativ, atât pentru studenții Facultății de Biologie, Agronomie, Farmacie, cât și pentru elevii învățământului primar, gimnazial, liceal și pentru publicul larg”.

De multe ori, ca răsplată pentru un serviciu sau drept cadou, Angiolina le oferea colegilor biologi cu care lucra diferite acuarele proprii, astfel că lucrările ei se regăsesc în numeroase case particulare. Astăzi, o mare parte din tablourile sale pot fi încă admirate în cadrul expoziției permanente din Muzeul Grădinii Botanice „Dimitrie Brândză” a Universității Botanice din București.

Lucrarea de față cuprinde 44 de planșe botanice semnate de Angiolina Santocono, alături de reproducerea fiecăreia în tuș, pentru a vă da posibilitatea să le recolorați după model sau după imaginație, folosind oricare tehnică preferați: creioane colorate sau acuarele. Fiecare planșă este însoțită de numele popular și denumirea științifică completă, în conformitate cu Codul de Nomenclatură Botanică (sistemul binomial urmat de numele autorului/autorilor care a/au publicat valid pentru prima dată numele speciei).

GÄLBENELE, *Calendula officinalis* L.

GÄLBENELE, *Calendula officinalis* L.

MĂR PARADIS, *Malus pumila* Mill.

MĂR PARADIS, *Malus pumila* Mill.

INEAȚĂ, *Linum perenne* L.

INEAȚĂ, *Linum perenne* L.